

Geçmişin ağır yükü

Cesare Pavese'nin 'Ay ve Şenlik Ateşleri' romanı Yelda Gürlek çevirisiyle Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlandı.

murat can okan

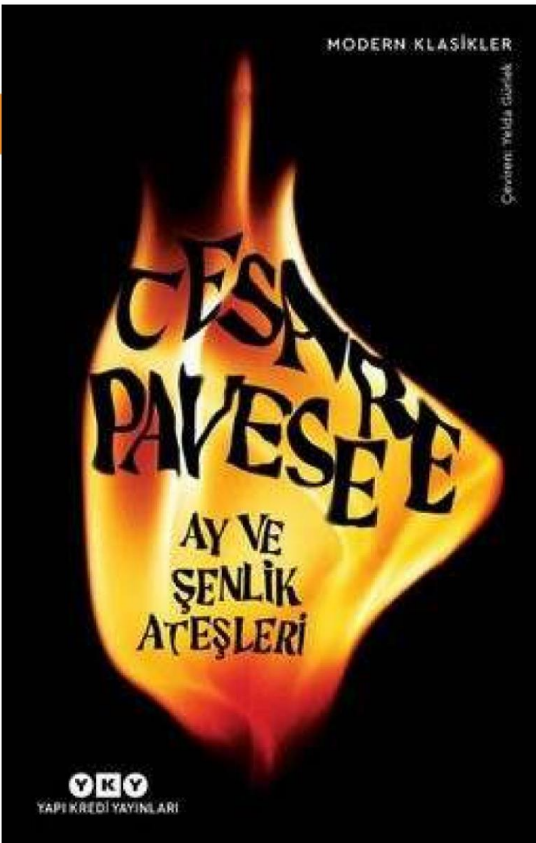
Cesare Pavese, hem yaşamından parçalara hem de memleketi İtalya'nın uzak ve yakın geçmişinden yaşanmışlıklara metinlerinde yer veren bir yazardı. Özellikle 1920'lerin sonundan itibaren ülkesinde hüküm süren faşizme karşı direniş hareketine katılması ve politik görüşleri nedeniyle tutuklanan Pavese, aynı zamanda insanın ruhunu anlayıp anlatmaya çalıştığı, bireyin yalnızlığına ve varoluşsal sorunlarına odaklandığı kitaplarıyla da öne çıkmıştı.

Pavese, özellikle İtalya'daki toplumsal hareketleri, politik gelgitleri, bireyi ve kişilerin sosyal ilişkilerini anlattığı öyküleriyle ve romanlarıyla tanınmıştı. İntiharından evvel yayımlanan son romanı 'Ay ve Şenlik Ateşleri' de yine politika-nın, tarihin ve duyguların ön planda olduğu, otobiyografik öğeler içeren bir roman.

ANILARIN VE GERÇEKLERİN BULUŞMASI

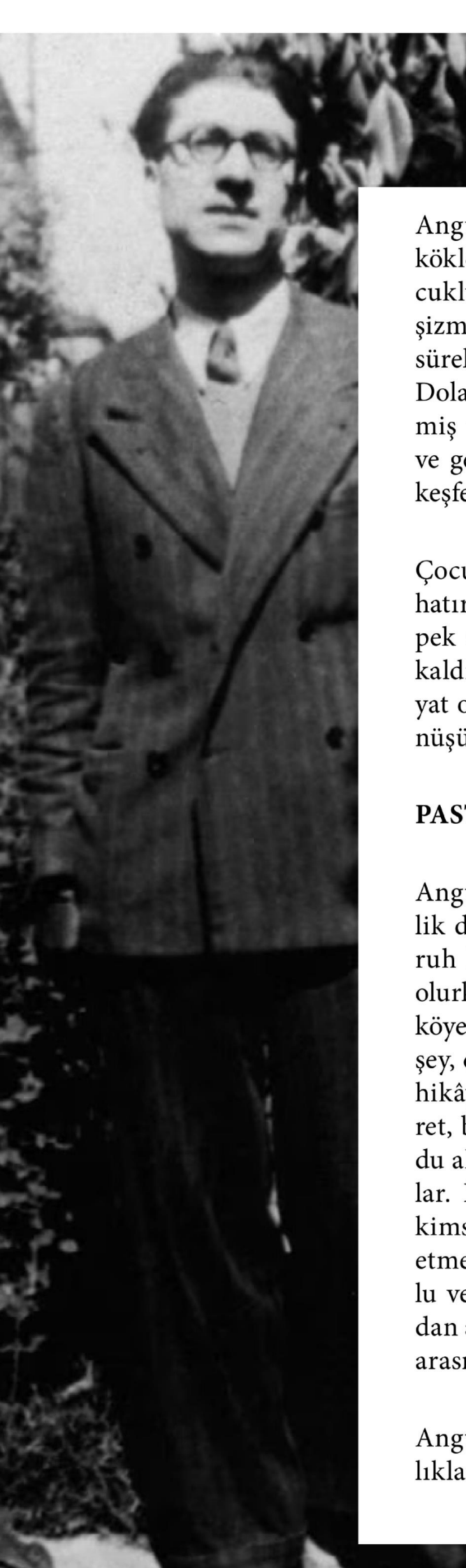
Dostluğun, aşkın ve ölümün yanı sıra partizanların, faşizm ve anti-faşizmin öne çıktığı 'Ay ve Ateş Şenlikleri'nde Pavese, uzun yıllardan sonra köyü Langhe'ye dönen Anguilla'yla tanıştırıyor bizi. Yazar, onun hem dönüşü hem de yaşamı aracılığıyla İtalya'ya dair içinde nostalji, çocukluk anıları, ilköğrenlik dönemi, arkadaşlık, çaresizlik, varoluş sorunları, yalnızlık ve direniş gibi temaları yerleştiriyor romana. Diğer taraftan, kendi yaşamından parçaları da hikâyeye katıyor.

Seneler sonra Langhe'ye dönen ve kendisine "Amerikalı" diyen ahaliyle karşılaşan Anguilla, yersiz-yurtsuzluğu sonuna kadar hissederken geçmişini hatırlıyor. Çocukluğundakinden epey farklı bir manzarayla yüzleşen Anguilla, belirsizliklerin ve bilinmezliklerin, daha doğrusu bir yabancılaşmanın içinde buluyor kendisini.

Ay ve Şenlik Ateşleri
Cesare Pavese, Çevirmen:
Yelda Gürlek, 144 syf.,
Yapı Kredi Yayınları, 2023.

Anguilla'nın dönüşü, aynı zamanda geçmişini ve köklerini arayış hikâyesi hâline geliyor. Yoksul çocukluğu ve memleketten ayrılmasına neden olan faşizm döneminin ardından, yirmi yıl sonra Anguilla, sürekli kendi içine yönelip hesaplaşmalara girişiyor. Dolayısıyla Pavese, başkarakter üzerinden bir geçmiş ve şimdi karşılaştırması inşa ediyor: Hatıralar ve gerçekler buluşurken geçmiş, yeniden ve sürekli keşfedilen ağır bir yüke dönüşüyor.

Çocukluk arkadaşı Nuto'nun yardımıyla geçmişe ve hatıralarına doğru yola çıkan Anguilla, yirmi yılda pek çok şeyin değiştiğini fakat bir o kadar da aynı kaldığını görüyor. Başka bir deyişle köyde doğal hayat olduğu gibi devam ederken insanlar değişip dönüşüyor.

PASTORAL BİR HATIRLAMA

Anguilla'nın yüzleştiği esas nokta, yirmi senelik değişimi kabul etme ya da etmeme gerilimi. Bu ruh hâli, zihninde yeni sorular uyanmasına neden olurken merakını da kamçılıyor. Bu arada aklında köye dair imgeler de geziniyor: "Anlatılan bir sürü şey, daha yol yokken yolu buralara düşen insanların hikâyeleri ve onları kemiklerden ve giysilerden ibaret, bir çukurun içinde yatarken buldukları geliyordu aklıma. Haydutlar, susuzluk, yakıcı güneş, yılanlar. İnsanların birbirini katlettiği, yerleşmeyecekse kimsenin toprağa elini süremediği bir dönemi hayal etmek burada oldukça kolaydı. Şu incecik demiryolu ve karayolu, ortaya çıkardıkları yegâne işti. Yoldan ayrılıp yıldızların altında çukurlara, kaktüslerin arasına dalmak mümkün müydü?"

Anguilla'nın keşif gezisi, zaman zaman hayal kırıklıklarını da beraberinde getiriyor; geçmişi yitirdiğini

hissediyor, görme umudu taşıdığı yüzlerin artık köyde (ve dünyada) olmadığını fark ediyor ve yirmi yıl önce terk ettiği yerin çocukluğundakine benzemediğini anlıyor. Hâliyle kendisine güzel gelenin, çocuk gözüyle bakıp yorumladıkları mı olduğunu sorguluyor.

Anguilla'nın temel sorunu, omuzlarında bir yük gibi duran zamanın baskısı. Diğer bir ifadeyle akıp giden veya geçen zaman. Bu durum onda pastoral bir hatırlamayı tetikliyor: "O zamanların güzel yanı, her şeyin mevsiminde yapılıyor olmasıydı ve işlere, hasatlara, havanın yağmurlu ya da açık olmasına göre her mevsimin kendi âdetleri ve oyunları vardı. Kışın çamurdan ağırlaşan takunyalarımız, derileri soyulan ellerimiz ve pulluk sürmekten parçalanmış omuzlarımızla mutfaktan içeri girerdik ama sonra anızları da ters yüz edince işlerimiz bitmiş olurdu ve kar yağmaya başlardı. Kestane yiyerek, geç saatlere kadar oturarak, ahırları dolaşarak uzun saatler geçirirdik, günlerden hep pazarmış gibiydi. Kışın en son işi ile karatavuğun peşinden koşuktan sonra yaptığımız ilk işi hatırlıyorum –ateşe verdiğimiz ve tarlaları dumana boğan yapraklarla mısır koçanlarından oluşan şu ıslak, kara yığınlar bizim için gece ve uykusuzluk demektir ya da ertesi gün havanın güzel olacağını gösterirdi."

Pavese, 'Ay ve Şenlik Ateşleri'nde; Anguilla'nın öyküsüyle geçmişe ancak zihinde ulaşabileceğini, zamanın her şeyi değiştirdiğini ve kişinin bir vakitler ait olduğu dünyanın farklılaştığını koyuyor ortaya. Kısacası, eski güzel günlerin geri gelmeyeceğine ya da buna dair umudun kısa sürede tükeneceğini anlatıyor.

